VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston pääsy alv-tietoihin unionin tasolla (U-kirjelmä U 72/2025 vp)

TEA NIIRANEN, ERITYISASIANTUNTIJA
ASIANTUNTIJAKUULEMINEN VEROJAOSTOSSA
10.2.2026

Tausta

- Komissio antoi 14.11.2025 ehdotuksen neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 904/2010 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) pääsystä arvonlisäverotietoihin unionin tasolla, COM(2025) 685 final.
- Komission mukaan arvonlisäveropetoksista aiheutuu merkittäviä arvonlisäverojen menetyksiä EU:ssa.
- Komission mukaan rajat ylittävät arvonlisäveropetokset johtuvat suurelta osin järjestäytyneestä rikollisuudesta, ja muutamat rikollisverkostot ovat vastuussa valtaosasta petostapauksista.

Ehdotuksen tavoitteet

- Ehdotuksen tarkoituksena on tehostaa arvonlisäveropetosten ja muun Euroopan unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavan laittoman toiminnan torjuntaa.
- Ehdotuksella selvennetään Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston pääsyä arvonlisäverotietoihin, joita vaihdetaan EU:n tasolla hallinnollisen yhteistyön asetuksen nojalla.
- Ehdotetuilla toimenpiteillä on tarkoitus tehostaa EU:n tasolla käytettävissä olevien tietojen saantia verrattuna nykyiseen käytäntöön, jossa tietoja saadaan tekemällä kahdenvälistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa.

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Eurofiscin tiedonantovelvollisuus

- Ehdotuksen mukaan Eurofiscin tulisi antaa EPPOlle ja OLAFille oma-aloitteisesti tiedot rajatylittävistä arvonlisäveropetosepäilyistä.
- Eurofiscin olisi myös pyynnöstä toimitettava EPPOlle ja OLAFille arvonlisäveropetoksia koskevia tietoja.

EPPOn ja OLAFin pääsy EU:n arvonlisäverotietojärjestelmiin

- EPPOlle ja OLAFille myönnettäisiin keskitetty ja rajattu oikeus tehdä kohdennettuja hakuja EU:n tietojärjestelmistä arvonlisäverotietoihin liittyen.
- Pääsy:
  - koskee vain hallinnollisen yhteistyön asetuksen 49 a ja 49 b artiklan mukaisia tietoja
  - ei sisällä pääsyä Eurofisc-järjestelmän riski-indikaattoreihin tai prosesseihin
  - on sallittu vain kohdennettuihin, tiettyihin tietoluokkiin perustuviin hakuihin, ei satunnaisiin hakuihin.
- EPPO käyttäisi pääsyä rikosten tutkintaan ja syytteeseenpanoon.
- OLAF käyttäisi pääsyä tutkimusten aloittamiseen ja suorittamiseen sille asetettujen tehtävien mukaisesti.
- Hakuja voivat tehdä vain nimetyt ja valtuutetut käyttäjät henkilökohtaisilla tunnuksilla.

EPPOn ja OLAFin pääsy EU:n arvonlisäverotietojärjestelmiin

- Ehdotettu pääsy tietoihin koskisi:
  - alv-tunnisteita ja yhteisöliiketoimia koskevia tietoja VIES-järjestelmässä
  - arvonlisäverosta vapautettua tuontia koskevia tietoja siltä osin kuin on kyse tuonnin erityisjärjestelmän (IOSS) ja tullimenettelyjen 42 ja 63 piiriin kuuluvasta tuonnista SURVEILLANCE-järjestelmässä
  - maksutietoja CESOP-järjestelmässä.

Ehdotuksen vaikutukset, käsittely ja valtioneuvoston kanta

Ehdotuksen vaikutukset

- Ehdotetut hallinnollista yhteistyötä koskevan asetuksen muutokset olisivat velvoittavia ja sellaisinaan jäsenvaltioissa sovellettavia.
- Komission arvion mukaan ehdotus aiheuttaa EPPOlle, OLAFille ja komissiolle vähäisiä kustannuksia, jotka johtuvat nykyisten tietojärjestelmien mukauttamisesta tietojenvaihdon ja arvonlisäverotietoihin pääsyn helpottamiseksi.
- Komission mukaan yrityksiin tai kansalaisiin ei kohdistu vaikutuksia.

Ehdotuksen käsittely ja voimaantulo

- Muistioluonnos ehdotuksesta on ollut kirjallisessa menettelyssä EU-asioiden komitean alaisessa jaostossa EU9 (Verot) 8.12.–11.12.2025.
- Ehdotusta on käsitelty neuvoston verotyöryhmässä 16.1.2026 ja 2.2.2026.
- Ehdotettavien toimenpiteiden on tarkoitus tulla voimaan 1.9.2026.
  - Uusi yhteisömyyntien –ja hankintojen keskusjärjestelmä (VIES) aloittaa toimintansa 1.7.2030 ja korvaa aiemman järjestelmän. Säännöksiä mukautettaisiin 1.7.2030 alkaen, jotta otetaan huomioon uuden keskusjärjestelmän käyttöönotto.

Valtioneuvoston kanta

- Valtioneuvosto kannattaa yhteistyön vahvistamista Euroopan syyttäjänviraston, Euroopan petostentorjuntaviraston ja jäsenvaltioiden välillä rajatylittävien arvonlisäveropetosten torjumiseksi nykyistä tehokkaammalla ja nopeammalla tavalla.
- Valtioneuvosto pitää ehdotettuja toimenpiteitä tietojen vaihtamisesta lähtökohtaisesti kannatettavina keinoina petosten torjunnassa, koska EU:n tasolla käytettävissä olevien tietojen saanti nopeutuu.
- Ehdotuksen yksityiskohtia on tarpeen selvittää vielä tarkemmin.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

TEA NIIRANEN, ERITYISASIANTUNTIJA
ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET